

Prædiken til 9. søndag efter trinitatis

Luk. 16, 1-9

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Jesus sagde også til disciplene: »Der var en rig mand, som havde en godsforvalter; om ham fik han underhånden at vide, at han ødslede hans ejendom bort. Så tilkaldte han forvalteren og spurgte: Hvad er det, jeg hører om dig? Aflæg regnskab for din forvaltning, for du kan ikke længere være forvalter. Men forvalteren spurgte sig selv: Hvad skal jeg gøre, nu da min herre tager min stilling fra mig? Grave har jeg ikke kræfter til, tigge skammer jeg mig ved. Nu ved jeg, hvad jeg vil gøre, for at folk skal tage imod mig i deres huse, når jeg bliver sat fra bestillingen. Han kaldte så sin herres skyldnere til sig én for én og spurgte den første: Hvor meget skylder du min herre? Hundrede ankre olie, svarede han. Forvalteren sagde: Her er dit gældsbevis, sæt dig straks ned og skriv halvtreds! Derefter spurgte han en anden: Og du, hvor meget skylder du? Hundrede tønder hvede, svarede han. Til ham sagde forvalteren: Her er dit gældsbevis, skriv firs!« Og Herren roste den uærlige forvalter, fordi han havde handlet klogt. For denne verdens børn handler langt klogere over for deres egne, end lysets børn gør. »Jeg siger jer: Skaf jer venner ved hjælp af den uærlige mammon, for at de, når den slipper op, kan tage imod jer i de evige boliger.« Lukasevangeliet 16,1-9

Hver gang jeg hører dagens evangelium, kommer jeg til at tænke på en bestemt aften i min studietid. Jeg hjalp med at undervise konfirmanderne i et af sognene her omkring Aarhus. Og den aften, jeg tænker på, var menighedsrådet vært ved en fest for kirkens medarbejdere. Formanden for menighedsrådet holdt en tale. ”I har en vigtig opgave”, sagde han til os, der underviste konfirmanderne. Og fortsatte så, ”I skal jo gøre de unge mennesker til gode samfundsborgere”. Jeg tænkte den aften – og har altså gjort det lige siden – om den gode formand mon i skyndingen havde glemt, at til det at undervise konfirmander hører så også at fortælle denne historie. Om godsforvalteren, der sandt for dyden ikke var nogen samfundsstøtte. Uduelig og doven var han. Og da katastrofen til sidst rammer ham, går det den vej, som hønsene skraber, med al hans moral, gode vilje, selvkontrol, pligt og ansvarsfølelse. Men lige præcis han handlede klogt, siger Jesus. Det kan godt være, at det, han gjorde, var både ulovligt og umoralsk. Men klogt var det. Ja så klogt og godt gjort, at den utro og uærlige godsforvalter bliver et eksempel til efterfølgelse. Ikke bare for konfirmander – men også for os.

Eller for nu at sige det samme bare på en lidt anden måde. Lovlydighed og ordentlighed og alle den slags dyder – værdier kalder vi dem i dag - er der ikke noget i vejen med. Dem kan vi slet ikke undvære. Men der er noget, de ikke kan. Der er ingen overraskelser, ingen dyb eller varig glæde i dem. Og de hjælper os ikke den dag, hvor vi er rippet for alt. Værdier og moral træder ikke til, når det er mig, der for alvor er på spil og mine egne muligheder er udtømte. Her må noget helt andet træde til – ja en anden må gå ind for mig og træde i mit sted. Så at det, der er den andens, bliver mit, fordi den anden lader det være sådan. Lader sit gælte for mit.

Til den erkendelse kommer kirkeværgen Johansen i Martin A. Hansens novelle Påskekløkken. Johansen er også et menneske med styr på værdierne. Han tror på ordentlighed og rimelighed, på fremskridtet, oplysningen og videnskaben. Og så er han erklæret ateist. For, tænker han, i takt med at mennesket bliver mere og mere oplyst, vil det med videnskabens og teknikkens hjælp blive bedre til at løse de problemer, som altid har plaget menneskeden. Mennesket vil da ikke længere have brug for Gud at ty til efter hjælp. Fremskridtet vil til sidst gøre Gud helt overflødig. Folkene i landsbyen kan ganske vist ikke forstå, hvorfor han så vil være kirkevæрге. Men Johansens logik er knivskarp. Det vil give bagslag, hvis han og hans ligesindede farer for hårdt frem ved at lade kirkebygningerne forfalde, kirkegårdene gro til og forbyde kirkeklokkernes ringen. Folk vil begynde at søge til kirke igen, for tryk avler som bekendt modtryk. Så der-

for opretholder Johansen en pinlig orden i sin kirke og på sin kirkegård og lader på den måde tiden langsomt, men sikkert arbejde for sig, indtil folk ikke mere har brug for kirken og det, der lyder i den. Så han er ved kirken ved hver eneste gudstjeneste og sørger for, at alt er i orden. Men han går aldrig indenfor.

Det er bare ikke hele sandheden. For Johansen gemmer på en tragisk hemmelighed. På kirkegården ligger hans søn Erling. Han blev kun 9 år. Kørt over af en lastbil ved et af den slags ulykker, hvor der ingen skyldige er. Det er for at være tæt på ham, at han er blevet kirkevæрге. Og denne påskemorgen ser han pludselig Erling. Lyslevende render han rundt og leger mellem gravene. Johansen er rystet. Naturligvis ved han godt med sin forstand, at han ikke har set drengen sådan i ligefrem forstand. Men det har sat noget i skred i ham.

Og som det er med den slags ting, kan han ikke holde det for sig selv. Så lidt efter fortæller han organistens kone om det, han har set. Johansen kan ikke få det til at gå op. Han bliver ved med at arbejde for at gøre menneskers forhold bedre, som han siger. Og mange ting er vitterligt også blevet bedre. Fremskridtet er på den måde en realitet, og han har del i den: det ved han. Men drengen og sorgen over ham passer ikke ind i den historie. Den lille Erling står som en søjle af uerstattelighed og ja evighed midt i tiden. Han er ikke en brik i fremskridtets historie, ikke et anonymt gennemgangsled for de kræfter, der fører alting frem til det

bedre. Nej, han er og bliver Johansens et og alt. Hans liv, hans glæde, hans sorg. Og nu er han væk. Og alligevel er han her så alligevel, fordi hans betydning ikke vil dø. Og Johansen løber om på kirkegården hver eneste søn- og helligdag med nogle højst ærværdige værdier og idealer, som han ikke længere kan være til i. Fordi de ikke kan rumme hans kærlighed og hans sorg, hans fortvivlelse og håb. Hans tvivl og hans tro.

”Hvorfor går De aldrig ind i kirken sådan”, spørger så organistens kloge kone. Hvorfor går De ikke ind i kirken som et menneske, for hvem livet ikke kan gå op. Som har oplevet det bedste og det værste; som er i tvivl om, hvad der i sidste ende holder et menneske oppe, når alt det, vi ellers stolede på, er forsvundet. Som et menneske, der ved, at det er et menneskes pligt at gøre alting så godt og retfærdigt som overhovedet muligt. Men som samtidig med sig selv må erkende, at godt nok bliver det aldrig. Fordi livet er porøst; fordi vi ikke gør, hvad vi gerne ville. Fordi vores liv på et øjeblik kan forandres til ukendelighed. Fordi katastroferne venter på os og tager alle vores muligheder fra os, så vi må se os om efter nogle, som vi kan gøre til vores. ”Hvorfor går De ikke ind i kirken sådan”, spørger organistens kone. For hun aner, at der herinde gøres noget andet end værdier og idealer gældende.

Og da er vi midt i dagens evangelium om den utro og uærlige godsforvalter. For han handlede klogt, da katastrofen var over ham og sandhedens time var oprundet. Resolut griber han ud efter det, der ikke er hans og

gør det til sit eget. Alt det, der var Herrens mulighed og fremtid gør han til sit. Og fik nye muligheder og en ny fremtid ved det.

Og det er så evangeliet – også til i dag. At den mulighed og fremtid, der er Guds, herinde bliver vores. Så vi får nye muligheder og en ny fremtid ved det. Men med den yderligere tilføjelse, at herinde behøver vi så ikke stjæle os til det. Her får vi det skænket. Vi må leve i det, der er Guds – som var det vort eget. Ved at lade Guds tilgivelse være svaret på vores troløshed og uduelighed. Og ved at lade Guds liv og evighed være svaret på vores åbne spørgsmål om mening og sammenhæng, når den død, vi ikke kan forbedre os væk fra, går over os i al sin ustoppelighed og gru. Jo, for

Var vi ej mer' end kød og blod,
da var der vist nok ingen bod
for døden og for savnet.
Men vi som Herren havde kær
er mer' end hele himlens hær:
Guds børn med kristennavnet

Ja livet har han i sin Ånd
og lykken i sin højre hånd
og lyset i sit øje.

Vort lys er han, hans liv er vort
så når al verden viger bort
Gudslykken os mon føje!

Guds tilgivelse og evige liv er vort. Det er derfor, ikke bare konfirmander, men enhver af os skal høre Jesus rose den uærlige, men kloge godsforvalter. Vi, der kom herind og som for skylden, døden og savnet intet svar kunne finde, der kunne give os mod nok til

dagen i morgen. Men nu er Hans liv så vort, hørte du. Derfor er alt givet dig tilbage og din fremtid er igen åben. På Hans ord – af hans kærlighed – til nyt mod – til din og din næstes lykke og gavn!

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden. Som det var i begyndelsen, således er det så også nu igen. Og for al evighed.

Kjeld Slot Nielsen

*Lektor på Pastoralseminariet (FKUV) og
hjælpepræst i Gl. Rye kirke*

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 748: Nu vågne alle Guds fugle små
Nr. 300: Kom sandheds Ånd! og vidne giv
Nr. 413: Vi kommer, Herre, til dig ind
Nr. 179: Herren god, som uden grænser
Nr. 466: Vor Herres Jesu mindefest, 1-3
Nr. 430: Lov og tak og evig ære

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk